Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 23. januarja 2025 *

„Predhodno odločanje – Varstvo potrošnikov – Potrošniške kreditne pogodbe – Direktiva 2008/48/ES – Zahteve v zvezi z informacijami, ki se morajo vključiti v tako kreditno pogodbo – Obveznost zagotovitve informacij – Trajanje pogodbe – Efektivna obrestna mera (EOM) – Predpostavke, uporabljene za izračun EOM“

V zadevi C-677/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Krajský súd v Prešove (regionalno sodišče v Prešovu, Slovaška) z odločbo z dne 12. oktobra 2023, ki je na Sodišče prispela 14. novembra 2023, v postopku

A. B.,

F. B.

proti

Slovenská sporiteľňa a.s.,

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi F. Biltgen, predsednik prvega senata v funkciji predsednika sedmega senata, L. Arastey Sahún (poročevalka), predsednica petega senata, in J. Passer, sodnik,

generalni pravobranilec: A. M. Collins,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za A. B in F. B. I. Šafranko, advokát,

– za Slovenská sporiteľňa a.s. M. Dubovský, advokát,

– za slovaško vlado E. V. Larišová, agentka,

* Jezik postopka: slovaščina.

– za Evropsko komisijo P. Ondrůšek in A. Tokár, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2005, L 149, str. 22) (v nadaljevanju: Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) in Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL 2008, L 133, str. 66, in popravki v UL 2009, L 207, str. 14, UL 2010, L 199, str. 40, in UL 2011, L 234, str. 46), kakor je bila spremenjena z Direktivo Komisije 2011/90/EU z dne 14. novembra 2011 (UL 2011, L 296, str. 35) (v nadaljevanju: Direktiva 2008/48).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med potrošnikoma A. B. in F. B., na eni strani, in banko Slovenská sporiteľňa a.s., na drugi strani, v zvezi s predlogom za ugotovitev ničnosti nekaterih določil kreditne pogodbe (v nadaljevanju: pogodba iz postopka v glavni stvari) in za ugotovitev, da obresti in stroški v zvezi z zadevnim kreditom niso dolgovani.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2005/29

3 Člen 3 Direktive 2005/29, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva se uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.“

Direktiva 2008/48

4 V uvodni izjavi 31 Direktive 2008/48 je navedeno:

„Da bi potrošniku omogočili poznavanje svojih pravic in obveznosti iz kreditne pogodbe, bi morala ta na jasen in jedrnat način vsebovati vse potrebne informacije.“

5 Člen 5 te direktive, naslovljen „Predpogodbene informacije“, v odstavku 1 določa:

„Preden postane potrošnik zavezan izpolnjevanju kreditne pogodbe ali ponudbe, zagotovi dajalec kredita in, kjer je primerno, kreditni posrednik na temelju kreditnih pogojev dajalca kredita ter, kjer je to primerno, na izraženih preferencah potrošnika in informacijah, ki jih je ta posredoval, potrošniku informacije, da lahko primerja različne ponudbe in se tako zavestno odloči, ali bo sklenil kreditno pogodbo. […]

Zadevne informacije opredeljujejo:

[…]

(g) efektivno obrestno mero [(v nadaljevanju: EOM)] in skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, na podlagi reprezentativnega primera, pri čemer se navedejo vse predpostavke, uporabljene za izračun te obrestne mere; če je potrošnik obvestil dajalca kredita o enem ali več elementih zaželenega kredita, na primer o trajanju kreditne pogodbe in skupnemu znesku kredita, mora dajalec kredita te elemente upoštevati; če kreditna pogodba predvideva različne načine črpanja z različnimi stroški ali posojilnimi obrestmi in dajalec kredita uporabi predpostavko iz točke (b) dela II Priloge I, dajalec kredita navede, da lahko drugi mehanizmi črpanja za to vrsto kreditne pogodbe privedejo do višjih efektivnih obrestnih mer;

[…]“

6 Člen 6 navedene direktive, naslovljen „Zahteve po predpogodbenih informacijah za nekatere kreditne pogodbe v obliki možnosti prekoračitve in za nekatere posebne kreditne pogodbe“, v odstavku 1 določa:

„1. Preden postane potrošnik zavezan izpolnjevanju kreditne pogodbe ali ponudbe v zvezi s kreditno pogodbo iz člena 2(3), (5) ali (6), zagotovi dajalec kredita in, kjer je primerno, kreditni posrednik potrošniku informacije, ki temeljijo na kreditnih pogojih dajalca kredita, po potrebi pa tudi na izraženih preferencah potrošnika in informacijah, ki jih je ta posredoval, in sicer da lahko potrošnik primerja različne ponudbe in se tako zavestno odloči, ali bo sklenil kreditno pogodbo.

Zadevne informacije se nanašajo na:

[…]

(f) [EOM], ponazorjeno na podlagi reprezentativnih primerov, pri čemer se navedejo vse predpostavke, uporabljene za izračun te obrestne mere;

[…]“

7 Člen 10 navedene direktive, naslovljen „Informacije, ki se morajo vključiti v kreditne pogodbe“, določa:

„1. Kreditne pogodbe se pripravijo na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov.

Vse pogodbene stranke prejmejo izvod kreditne pogodbe. Ta člen ne posega v nobena nacionalna pravila o veljavnosti sklenitve kreditnih pogodb, če so ta skladna s pravom [Unije].

2. Kreditna pogodba jasno in jedrnato navaja:

[…]

(c) trajanje kreditne pogodbe;

[…]

(g) [EOM] in skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, izračunan ob sklenitvi kreditne pogodbe; navedejo se vse predpostavke, uporabljene za izračun navedenih obresti;

(h) znesek, število in pogostost plačil potrošnika in po potrebi vrstni red, po katerem bodo za namene povračila plačila dodeljena za različne dolgovane zneske, zaračunane po različnih posojilnih obrestnih merah;

[…]“

8 Člen 14 Direktive 2008/48, naslovljen „Pravica do odstopa“, v odstavku 1 določa:

„Potrošnik lahko v roku štirinajstih koledarskih dni odstopi od kreditne pogodbe brez navedbe razloga.

Ta rok za odstop se začne:

(a) bodisi na dan sklenitve kreditne pogodbe

(b) bodisi na dan, ko potrošnik prejme pogodbena določila in pogoje ter informacije v skladu s členom 10, če ta dan nastopi pozneje kot datum, naveden v točki (a) tega pododstavka.“

9 Člen 19 te direktive, naslovljen „Izračun [EOM]“, določa:

„[…]

3. Izračun [EOM] temelji na predpostavki, da je kreditna pogodba veljavna do dogovorjenega roka ter da dajalec kredita in potrošnik izpolnita svoje obveznosti pod pogoji in do datumov iz kreditne pogodbe.

4. V primeru kreditnih pogodb s klavzulami, ki dovoljujejo razlike pri posojilnih obrestnih merah, in – kjer je to ustrezno – stroških, ki so zajeti v [EOM], ni jih pa mogoče številčno izraziti pri izračunu, se [EOM] izračuna ob predpostavki, da so posojilne obrestne mere in drugi stroški nespremenljivi glede na začetno raven ter da se uporabljajo do konca veljavnosti kreditne pogodbe.

5. Pri izračunu [EOM] se lahko po potrebi uporabijo dodatne predpostavke iz Priloge I.

Če predpostavke iz tega člena in dela II Priloge I ne zadostujejo za izračun [EOM] na enoten način ali niso več prilagojene ekonomskemu položaju na trgu, lahko [Evropska] [k]omisija določi dodatne predpostavke, potrebne za izračun [EOM], ali spremeni obstoječe. […]“

10 Člen 22(1) navedene direktive, naslovljen „Usklajevanje in obveznost izvajanja te direktive“, določa:

„Če ta direktiva vsebuje usklajene določbe, države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.“

11 Člen 23 te direktive, naslovljen „Kazni“, določa:

„Države članice sprejmejo pravila glede kazni, ki veljajo v primeru kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvrševanja teh kazni. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

12 V Prilogi I k Direktivi 2008/48 so v delu II, od (a) do (j), naštete dodatne predpostavke za izračun EOM.

Slovaško pravo

13 Z zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zakon št. 129/2010 o potrošniških kreditih ter drugih kreditih in posojilih, odobrenih potrošnikom, ter o spremembi in dopolnitvi nekaterih drugih zakonov) v različici, ki se uporablja v sporu o glavni stvari (v nadaljevanju: zakon št. 129/2010), se Direktiva 2008/48 prenaša v slovaško pravo.

14 Člen 9 zakona št. 129/2010 določa:

„1. Pogodba o potrošniškem kreditu mora biti sestavljena v pisni obliki. Vsaka pogodbena stranka mora prejeti najmanj en izvod pogodbe v papirni obliki ali na drugem trajnem nosilcu, dostopnem potrošniku.

2. Pogodba o potrošniškem kreditu mora poleg splošnih podatkov, določenih v Občiansky zákonník (civilni zakonik) […], vsebovati te podatke:

[…]

(f) trajanje pogodbe o potrošniškem kreditu in datum zapadlosti zadnjega obroka odplačila potrošniškega kredita,

(g) skupni znesek in valuto potrošniškega kredita ter pogoje, ki urejajo njegovo črpanje,

[…]

(i) posojilno obrestno mero potrošniškega kredita, pogoje za njeno uporabo, indeks ali referenčno obrestno mero, na katera je vezana posojilna obrestna mera potrošniškega kredita, in obdobja, v katerih se posojilna obrestna mera potrošniškega kredita spreminja, ter pogoje in način te spremembe; če se glede na okoliščine uporabljajo različne posojilne obrestne mere, se zgoraj navedene informacije navedejo za vse posojilne obrestne mere, ki se uporabijo,

(j) [EOM] in skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, izračunana na podlagi podatkov, veljavnih v času sklenitve potrošniške kreditne pogodbe; treba je navesti vse predpostavke, uporabljene za izračun efektivne obrestne mere;

(k) znesek, število in datume plačil glavnice, obresti in drugih stroškov ter po potrebi vrstni red, po katerem bodo odplačila dodeljena za različne dolgovane zneske, zaračunane po različnih posojilnih obrestnih merah potrošniškega kredita za namene njegovega odplačila,

[…]

(m) kratek povzetek datumov in pogojev odplačevanja obresti ter pripadajočih periodičnih ali neperiodičnih stroškov, če se stroški in obresti plačujejo brez odplačila glavnice,

(n) po potrebi stroške vzdrževanja enega ali več računov za vodenje plačilnih transakcij in črpanj, kadar je odprtje računa obvezno, skupaj s stroški uporabe plačilnih sredstev tako za plačilne transakcije kot za črpanja, ter druge stroške, ki izhajajo iz pogodbe o potrošniškem kreditu, in pogoje, pod katerimi se lahko ti stroški spremenijo,

[…]

(r) znesek notarskih stroškov potrošnika, če je dajalcu kredita znan.

[…]“

15 Člen 11(1) zakona št. 129/2010 določa:

„Za potrošniški kredit se šteje, da je odobren brez obresti in stroškov, če:

[…]

(b) potrošniška kreditna pogodba ne vsebuje podatkov iz člena 9(2), od (a) do (k), (r) in (y).“

16 Člen 122 civilnega zakonika določa roke, ki morajo biti med drugim izraženi v mesecih in letih.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17 Osebi A. B. in F. B. sta 29. oktobra 2014 z banko Slovenská sporiteľňa sklenili pogodbo iz postopka v glavni stvari in še isti dan je bil znesek kredita nakazan na njun bančni račun. Pogodba iz postopka v glavni stvari je bila sklenjena za določen čas, tožeči stranki pa sta se zavezali zadevni kredit odplačati v 108 mesečnih obrokih po 54,20 EUR. Mesečne obroke je bilo treba plačati do 20. dne v mesecu. Rok za plačilo prvega obroka je bil 20. december 2014, kot rok za plačilo zadnjega obroka pa je bil določen 20. november 2023.

18 V pogodbi iz postopka v glavni stvari je bila določena EOM v višini 17,93 %, skupni znesek, ki ga je bilo treba odplačati, pa je znašal 5858,98 EUR. V razdelku pogodbe o potrošniškem kreditu, naslovljenem „Predpostavke, uporabljene za izračun EOM“, je bilo navedeno: „Kredit je bil izplačan takoj, v celoti; kreditojemalec izpolni svoje obveznosti pod pogoji in v rokih, določenih

v kreditni pogodbi; obrestna mera se uporablja do konca trajanja kreditnega razmerja.“ V točki 12 dela III navedene pogodbe je bilo določeno: „Pogodba je sklenjena za določen čas do popolne ureditve vseh razmerij, ki nastanejo v zvezi z odobrenim kreditom.“

19 Tožeči stranki iz postopka v glavni stvari sta menili, da je bila zadnjenavedena določba „nejasna“ in da je bilo z njo določena obvezna navedba trajanja kreditne pogodbe. Poleg tega sta trdili, da v zadevni pogodbi iz postopka v glavni stvari ni bilo navedeno niti njeno trajanje niti predpostavke, uporabljene za izračun EOM.

20 Ker sta tožeči stranki torej menili, da pogodba iz postopka v glavni stvari posega v njune pravice, ki jih imata kot potrošnika, sta na Okresný súd Prešov (okrajno sodišče v Prešovu, Slovaška) vložili zahtevek za ugotovitev ničnosti pogodbenih določil te pogodbe in ugotovitev, da obresti in stroški v zvezi s kreditom niso dolgovani.

21 Krajský súd v Prešove (regionalno sodišče v Prešovu, Slovaška), ki je predložitveno sodišče in na katero sta tožeči stranki iz postopka v glavni stvari vložili pritožbo zoper sodbo navedenega okrajnega sodišča, meni, da datuma zapadlosti prvega in zadnjega obroka za plačilo kredita ne ustrezata nujno dejanskemu trajanju pogodbe. Predložitveno sodišče meni, da bi bilo „zelo težavno“ določiti natančen časovni okvir kreditne storitve, njeno trajanje in datum popolne dejanske izpolnitve vseh obveznosti iz kreditne pogodbe.

22 Ob upoštevanju tega predložitveno sodišče meni, da določbe Direktive 2008/48 in zlasti njen člen 10(2) zahtevajo, da je v kreditni pogodbi opredeljeno njeno trajanje in da s tega vidika zgolj možnost, da potrošnik to trajanje izračuna na podlagi datumov zapadlosti obrokov za odplačilo kredita, ne zadošča.

23 Poleg tega naj bi se za trajanje pogodbe iz postopka v glavni stvari – glede na to, da je v členu 122 civilnega zakonika določeno, da morajo biti roki med drugim izraženi v mesecih in letih – štelo, da je izrecno določeno ter tako izpolnjuje zahtevo po jasnosti in jedrnatosti iz Direktive 2008/48.

24 Predložitveno sodišče v zvezi z Direktivo Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288) in Direktivo 2005/23 – kljub temu, da ni postavilo vprašanja o razlagi teh direktiv – prvič, meni, da je treba Direktivo 93/13 upoštevati pri razlagi zahteve po jasnosti pogodbenih določil v skladu z Direktivo 2008/48, in drugič, ugotavlja, da je vprašanje, ali so predpostavke, uporabljene za izračun EOM, bistvene, povezano s preizkusom morebitnega obstoja zavajajoče poslovne prakse. V zvezi s tem naj bi se postavljalo vprašanje, ali v obravnavanem primeru obdobje po koncu opravljanja kreditne storitve, ki bi lahko trajalo dlje od trajanja pogodbe iz postopka v glavni stvari, ustreza obdobju po zadevni poslovni transakciji v smislu člena 3(1) Direktive 2005/29.

25 Predložitveno sodišče se poleg tega sprašuje, zakaj se z Direktivo 2008/48 ne zahteva le, da se v kreditni pogodbi navede EOM, ampak tudi, da se navedejo vse predpostavke, uporabljene za izračun te obrestne mere, glede na to, da so vse predpostavke, potrebne za izračun EOM, obvezni elementi navedene pogodbe, ki morajo biti v njej posebej navedeni.

26 Predložitveno sodišče meni, da je zahteva, da se v kreditni pogodbi navedejo predpostavke, uporabljene za izračun EOM, ki je določena v tej direktivi, utemeljena z dejstvom, da se za povprečnega potrošnika ne more šteti, da lahko vse te predpostavke opredeli sam.

27 V teh okoliščinah je Krajský súd v Prešove (regionalno sodišče v Prešovu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 10(2)(c) Direktive [2008/48] razlagati tako

– da je v zvezi s tem, da se v pogodbeni določbi jasno in jedrnato navede trajanje kreditne pogodbe, zahtevano, da je trajanje kreditne pogodbe izrecno določeno, na primer z navedbo datuma sklenitve in datuma konca trajanja pogodbe (od … do …), po možnosti z uporabo koledarskih časovnih enot, kot so na primer meseci ali leta (na primer za obdobje enega leta), ali pa

– je dovolj, če je to storjeno tako, da mora potrošnik na podlagi pogodbenih določb izračunati trajanje pogodbe ali ga ugotoviti na drug način, na primer na podlagi števila mesečnih obrokov ali trenutka, ko je kredit v celoti odplačan?

2. Ali je treba člen 10(2)(c) [Direktive 2008/48] razlagati tako, da v kreditni pogodbi navedeno trajanje te pogodbe ustreza trajanju, ki je opredeljeno kot obdobje ‚med […] [poslovno transakcijo]‘ v smislu člena 3(1) Direktive [2005/29]?

3. Ali je treba člen 10(2)(g) [Direktive 2008/48] v delu, v katerem vsebuje izraza ‚jasno in jedrnato‘ ter ‚vse predpostavke, uporabljene za izračun navedenih obresti‘, razlagati tako, da

– morajo biti predpostavke, uporabljene za izračun [EOM], v pogodbi izrecno navedene kot predpostavke, uporabljene za izračun EOM, ali

– pa mora potrošnik na podlagi pogodbenih pogojev sam ugotoviti ustrezne predpostavke, uporabljene za izračun EOM?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

28 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(2)(c) Direktive 2008/48 razlagati tako, da mora biti v kreditni pogodbi njeno trajanje izrecno navedeno, ali pa z vidika te določbe zadošča, da lahko potrošnik to trajanje brez težav in z gotovostjo ugotovi na podlagi določil te pogodbe.

29 Najprej je treba spomniti, da je v skladu s to določbo v kreditni pogodbi jasno in jedrnato navedeno trajanje kreditne pogodbe.

30 Kot izhaja iz člena 10(2) Direktive 2008/48 v povezavi z uvodno izjavo 31 te direktive, je zahteva, da se v kreditni pogodbi, sestavljeni na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov, jasno in jedrnato navedejo elementi iz te določbe, potrebna, da se lahko potrošnik seznani s svojimi pravicami in obveznostmi (sodbi z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 31, in z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točka 70 in navedena sodna praksa).

31 Za pravilno izpolnitev kreditne pogodbe je potrebno, da potrošnik pozna in dobro razume elemente, ki jih mora kreditna pogodba v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48 obvezno vsebovati (sodba z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točka 71 in navedena sodna praksa).

32 Ta zahteva prispeva k uresničitvi cilja Direktive 2008/48, ki je na področju potrošniških kreditov določiti popolno in obvezno harmonizacijo na nekaterih ključnih področjih, ki je potrebna za to, da se vsem potrošnikom v Evropski uniji zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in da se na trgu potrošniških kreditov vzpostavi dobro delujoč notranji trg (sodbi z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 32, in z dne 9. septembra 2021, Volkswagen Bank in drugi, C-33/20, C-155/20 in C-187/20, EU:C:2021:736, točka 72 in navedena sodna praksa).

33 Sodišče se je poleg tega natančneje izreklo o obsegu navedene zahteve v zvezi s tem, da morajo biti v kreditni pogodbi v skladu s členom 10(2)(h) te direktive navedeni znesek, število in pogostost plačil potrošnika.

34 Sodišče je v zvezi s tem razsodilo, da se z zadnjenavedeno določbo zagotavlja, da potrošnik pozna datum zapadlosti vsakega plačila, ki ga mora opraviti. Zato je ta cilj dosežen, če pogoji v tej pogodbi potrošniku omogočajo, da brez težav in z gotovostjo opredeli datume teh plačil (sodba z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točki 48 in 49).

35 Na podlagi teh preudarkov je Sodišče sklenilo, da je treba člen 10(2)(h) Direktive 2008/48 razlagati tako, da ni potrebno, da je v kreditni pogodbi navedeno, kdaj zapade vsako plačilo, ki ga mora opraviti potrošnik, s sklicevanjem na natančen datum, če pogoji v tej pogodbi potrošniku omogočajo, da brez težav in z gotovostjo razbere datume teh plačil (sodba z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 50).

36 V obravnavani zadevi je treba pri razlagi člena 10(2)(c) Direktive 2008/47 uporabiti razlogovanje iz zadnjenavedene sodbe.

37 Kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točkah 30 in 31 te sodbe, je to, da je potrošnik seznanjen s tem, kdaj pogodba preneha, ključnega pomena za uveljavljanje njegovih pravic in izpolnjevanje njegovih obveznosti ter za pravilno izpolnitev te pogodbe.

38 Sodišče je poleg tega razsodilo, da je izpolnitev pogodbe običajen način, na katerega pogodbene obveznosti prenehajo (glej v tem smislu sodbo z dne 21. decembra 2023, BMW Bank in drugi, C-38/21, C-47/21 in C-232/21, EU:C:2023:1014, točka 279).

39 Prenehanje pogodbenih obveznosti namreč pomeni prenehanje pogodbe in torej določa njeno trajanje.

40 Sodišče je ugotovilo, da z obveznostjo zagotovitve informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48, če je bila kreditna pogodba v celoti izpolnjena, načeloma ni več mogoče doseči cilja, ki se uresničuje s to določbo in ki je potrošniku omogočiti, da prejme vse informacije, potrebne za ustrezno izpolnjevanje pogodbe, še zlasti za uveljavljanje njegovih pravic, med katerimi je pravica do odstopa od pogodbe, da se tako lahko seznani z obsegom svojih pravic in obveznosti. Iz tega izhaja, da te obveznosti po tem, ko je pogodba v celoti izpolnjena, niso več enako koristne (sodba z dne 21. decembra 2023, BMW Bank in drugi, C-38/21, C-47/21 in C-232/21, EU:C:2023:1014, točka 277).

41 V obravnavani zadevi v pogodbi iz postopka v glavni stvari njeno trajanje ni izrecno navedeno, vendar so navedeni število mesečnih obrokov, ki jih morata plačati tožeči stranki iz postopka v glavni stvari, ter datuma zapadlosti prvega in zadnjega mesečnega obroka.

42 Na podlagi preudarkov iz točk od 37 do 40 te sodbe je treba ugotoviti, da je trajanje kreditne pogodbe, kakršna je pogodba iz postopka v glavni stvari, tesno povezano s popolno izpolnitvijo obveznosti vsake od pogodbenih strank in torej v bistvu s tem, da kreditodajalec sprosti kapital, kreditojemalec pa v celoti odplača kredit.

43 Zato ni nujno, da je trajanje kreditne pogodbe v skladu s členom 10(2)(c) Direktive 2008/48 formalno navedeno s točnima datumoma začetka in prenehanja te pogodbe, če lahko potrošnik to trajanje brez težav in z gotovostjo ugotovi na podlagi določil te pogodbe.

44 Predložitveno sodišče bo moralo – da preveri, ali je potrošnik na podlagi vseh pogodbenih določil v obravnavanem primeru lahko brez težav in z gotovostjo ugotovil trajanje te pogodbe – upoštevati vsa pogodbena določila iz pogodbe iz postopka v glavni stvari, zlasti tista, ki določajo število mesečnih obrokov, ki jih je treba plačati, ter datuma zapadlosti prvega in zadnjega mesečnega obroka za odplačilo kredita, in morebitne druge določbe, ki določajo obveznosti strank.

45 Na podlagi vsega navedenega je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(2)(c) Direktive 2008/48 razlagati tako, da ni nujno, da je v kreditni pogodbi njeno trajanje izrecno navedeno, če lahko potrošnik to trajanje brez težav in z gotovostjo ugotovi na podlagi določil te pogodbe.

Drugo vprašanje

46 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(2)(c) Direktive 2008/48 razlagati tako, da navedba trajanja kreditne pogodbe v tej pogodbi določa obdobje „med“ zadevno transakcijo v smislu člena 3(1) Direktive 2005/29.

47 Najprej je treba spomniti, da Direktiva 2005/29 določa, da se uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor so opredeljene v členu 5, „pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom“.

48 Dodati je treba, da je Sodišče pri razlagi Direktive 2008/48 sicer že upoštevalo določbe Direktive 2005/29 (glej v tem smislu sodbo z dne 10. junija 2021, Ultimo Portfolio Investment (Luksemburg), C-303/20, EU:C:2021:479, točke od 42 do 45).

49 Vendar je treba v obravnavanem primeru ugotoviti, da želita tožeči stranki iz postopka v glavni stvari s tožbo doseči, da se ugotovi, prvič, ničnost določil pogodbe iz postopka v glavni stvari zaradi kršitve določb Direktive 2008/48 in nacionalnih predpisov, s katerimi je bila ta direktiva prenesena, in drugič, da obresti in stroški v zvezi z zadevnim kreditom niso dolgovani.

50 Zgolj navedba v kreditni pogodbi, da njeno trajanje spada v obdobje „med“ zadevno transakcijo v smislu člena 3(1) Direktive 2005/29, pa *a priori* nikakor ne vpliva na razlago člena 10(2)(c) Direktive 2008/48.

51 Poleg tega v predložitveni odločbi ni navedbe, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti, na kateri predpostavki temelji drugo vprašanje, in v njej niso navedeni razlogi, zaradi katerih je odgovor na to vprašanje v obravnavanem primeru potreben za rešitev spora iz zadeve v glavni stvari.

52 V teh okoliščinah je drugo vprašanje hipotetično in zato ni dopustno.

Tretje vprašanje

53 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(2)(g) Direktive 2008/48 razlagati tako, da morajo biti predpostavke, uporabljene za izračun EOM, v kreditni pogodbi izrecno navedene, ali pa zadostuje, da jih lahko potrošnik s preučitvijo določil te pogodbe opredeli sam.

54 Najprej je treba spomniti, da se v skladu s to določbo v kreditni pogodbi jasno in jedrnato navedejo EOM in skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, ki se izračunata ob sklenitvi kreditne pogodbe, ter tudi vse predpostavke, uporabljene za izračun navedenih obresti.

55 V zvezi s temi predpostavkami je treba ugotoviti, da člen 19 Direktive 2008/48 v odstavku 3 določa, da izračun EOM temelji na predpostavki, da je kreditna pogodba veljavna do dogovorjenega roka ter da dajalec kredita in potrošnik izpolnita svoje obveznosti pod pogoji in do datumov iz kreditne pogodbe. Drugič, v skladu z odstavkom 4 navedenega člena se v primeru kreditnih pogodb s klavzulami, ki dovoljujejo razlike pri posojilnih obrestnih merah in – kjer je to ustrezno – stroških, ki so zajeti v EOM, ni jih pa mogoče številčno izraziti pri izračunu, EOM izračuna ob predpostavki, da so posojilne obrestne mere in drugi stroški nespremenljivi glede na začetno raven ter da se uporabljajo do konca veljavnosti kreditne pogodbe. Tretjič, v odstavku 5 navedenega člena je določeno, da se lahko pri izračunu EOM po potrebi uporabijo dodatne predpostavke iz Priloge I k tej direktivi. Četrtič, v delu II te priloge so v točkah od (a) do (j) natančneje določene različne dodatne predpostavke za izračun EOM.

56 Dodati je treba, da je obveznost navedbe predpostavk, uporabljenih za izračun EOM na podlagi reprezentativnega primera, določena tudi v členu 5(1)(g) in členu 6(1)(f) Direktive 2008/48, in sicer kot zahteva v zvezi s predpogodbenimi informacijami.

57 Navedba več predpostavk, ki se uporabijo za izračun EOM, v fazi pred sklenitvijo pogodbe poleg tega omogoča izvajanje cilja, navedenega v členu 5(1) Direktive 2008/48, v zvezi z informacijami, ki so nujne za primerjavo različnih ponudb, na podlagi katerih se potrošnik lahko odloči tako, da je seznanjen glede temelja sklenitve kreditne pogodbe, pri čemer mora biti to primerjavo mogoče opraviti ob upoštevanju EOM glede na različna trajanja ponudb, ki jih ima na voljo (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2020, Soho Group, C-686/19, EU:C:2020:582, točka 48).

58 Glede obveznosti, da se v kreditni pogodbi v skladu s členom 10(2)(g) Direktive 2008/48 navedejo te različne predpostavke, je iz sodne prakse, navedene v točki 3 te sodbe, razvidno, da je cilj te obveznosti zagotoviti, da je potrošnik seznanjen s svojimi pravicami in obveznostmi.

59 Ta navedba mora tako potrošniku omogočiti, da preveri, ali je strokovnjak EOM izračunal pravilno, in da lahko v nasprotnem primeru uveljavlja svoje pravice, zlasti pravico do odstopa od pogodbe iz člena 14 Direktive 2008/48, pri čemer se rok za uveljavljanje te pravice do odstopa v primeru kršitve zahtev iz člena 10 te direktive in za uveljavljanje drugih pravic, ki so določene z nacionalnimi predpisi – kot kazen, sprejeta na podlagi člena 23 navedene direktive – podaljša.

60 Sodišče je v zvezi s tem razsodilo, da je obveznost, da se v kreditni pogodbi navedejo zlasti elementi, kot je EOM, iz člena 10(2)(g) Direktive 2008/48 bistvena (sodba z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 70).

61 Na podlagi te sodne prakse je treba ugotoviti, da je navedba predpostavk, uporabljenih za izračun EOM, v kreditni pogodbi – zlasti iz razlogov, navedenih v točkah 58 in 59 te sodbe – za potrošnika prav tako bistvena.

62 Ker se lahko s tem, da v kreditni pogodbi ti elementi niso navedeni, ogrozi možnost potrošnika, da oceni obseg svojih obveznosti, je treba kazen, ki je določena v nacionalnih predpisih in na podlagi katere kreditodajalec izgubi pravico do obresti in stroškov, šteti za sorazmerno v smislu člena 23 Direktive 2008/48 (glej v tem smislu sodbo z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 71).

63 Glede na to, da so lahko – kot je bilo opozorjeno v točki 55 te sodbe – predpostavke, uporabljene za izračun EOM, zapletene, morajo biti v kreditni pogodbi jasno, jedrnato in izrecno navedene, zato zgolj možnost, da jih potrošnik opredeli na podlagi različnih pogodbenih določil, ne zadošča.

64 Na podlagi vsega navedenega je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(2)(g) Direktive 2008/48 razlagati tako, da morajo biti predpostavke, uporabljene za izračun EOM, v kreditni pogodbi izrecno navedene in da v zvezi s tem ne zadošča, da jih lahko potrošnik s preučitvijo določil te pogodbe opredeli sam.

Stroški

65 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

1. **Člen 10(2)(c) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS, kakor je bila spremenjena z Direktivo Komisije 2011/90/EU z dne 14. novembra 2011,**

   je treba razlagati tako, da

   ni nujno, da je v kreditni pogodbi njeno trajanje izrecno navedeno, če lahko potrošnik to trajanje brez težav in z gotovostjo ugotovi na podlagi določil te pogodbe.

2. **Člen 10(2)(g) Direktive 2008/48, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2011/90,**

   je treba razlagati tako, da

   morajo biti predpostavke, uporabljene za izračun efektivne obrestne mere (EOM), v kreditni pogodbi izrecno navedene in da v zvezi s tem ne zadošča, da jih lahko potrošnik s preučitvijo določil te pogodbe opredeli sam.

Podpisi